

वनवासमिति ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ विश्राम्य विश्रांतिं प्राप्य ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ बर्हिणेषु पक्षिर्बर्हजतूलिकामयेषु ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ संशयाः श्रुतानां सत्वमस्ति न वा सत्वमपि षड्
अथ पुत्रदर्शनपर्व जनमेजय उवाच वनवासंगते विप्रधृतराष्ट्रे महीपतौ ॥ सभार्ये नृपशार्दूले बध्वाकुंत्या समन्विते ॥ १ ॥ विदुरे चापि संसिद्धे धर्मराजं व्यपाश्रिते ॥ वसन्तु पांडुपुत्रेषु सर्वेष्वश्रममंडले ॥ २ ॥ यत्तदा श्रयं मिति वै करिष्यामीत्युवाच ह ॥ व्यासः परमतेजस्वी महर्षिस्तद्वदस्व मे ॥ ३ ॥ वनवासे च कौरव्यः कियं तं कालमच्युतः ॥ युधिष्ठिरो नरपतिर्न्यवसत्स जनस्तदा ॥ ४ ॥ किमाहाराश्च ते तत्र ससैन्या न्यवसन्प्रभो ॥ सांतःपुरा महात्मान इति तद्ब्रूहि मे नघ ॥ ५ ॥ वैशंपायन उवाच तेनुज्ञातास्तदाराजन्कुरुराजेन पांडवाः ॥ विविधान्यन्नपानानि विश्राम्यानुभवन्ति ते ॥ ६ ॥ मासमेकं विजह्नुस्ते ससैन्यांतःपुरावने ॥ अथ तत्रागमद्वा सोयथोक्तं ते मयानघ ॥ ७ ॥ तथा च तेषां सर्वेषां कथाभिर्नृपसन्निधौ ॥ व्यासमन्वास्य तां राजन्नाजग्मुर्मुनयो परे ॥ ८ ॥ नारदः पर्वतश्चैव देवलश्च महातपाः ॥ विश्वा वसुस्तंबुरुश्च चित्रसेनश्च भारत ॥ ९ ॥ तेषामपि यथान्यायं पूजां चक्रे महातपाः ॥ धृतराष्ट्राभ्यनुज्ञातः कुरुराजो युधिष्ठिरः ॥ १० ॥ निषेदुस्ते ततः सर्वे पूजां प्राप्य युधिष्ठिरात् ॥ आसनेषु च पुण्येषु बर्हिणेषु वरेषु च ॥ ११ ॥ तेषु तत्रोपविष्टेषु सतुराजामहामतिः ॥ पांडुपुत्रैः परिवृतो निषसाद कुरुद्वह ॥ १२ ॥ गांधारी चैव कुंती च द्रौपदी सात्वती तथा ॥ स्त्रियश्चान्यास्तथान्याभिः सहोपविष्टुस्ततः ॥ १३ ॥ तेषां तत्र कथादिव्या धर्मिष्ठाश्चाभवन् नृपाः ॥ ऋषीणां च पुराणानां दिवा सुरविमिश्रिताः ॥ १४ ॥ ततः कथां ते व्यासस्तं प्रज्ञाचक्षुषमीश्वरं ॥ प्रोवाच वदतां श्रेष्ठः पुनरेव स तद्वचः ॥ १५ ॥ प्रीयमाणो महातेजाः सर्ववेदविदां वरः ॥ विदितं मम राजेंद्र यत्ते हृदिविवक्षितं ॥ १६ ॥ दद्यमानस्य शोकेन तव पुत्ररुतेन वै ॥ गांधार्याश्चैव यदुःखं हृदितिष्ठति नित्यदा ॥ १७ ॥ कुंत्याश्च यन्महाराज द्रौपद्याश्च हृदि स्थितं ॥ यच्च धारयते तीव्रदुःखं पुत्रविनाशजं ॥ १८ ॥ सुभद्रा रुक्मिणी तच्चापि विदितं मम ॥ श्रुत्वा समागममिमं सर्वेषां वस्ततो नृप ॥ १९ ॥ संशयच्छेदनार्थाय प्राप्तः कौरवनं दन ॥ इमे च देवगंधर्वाः सर्वे चेमे महर्षयः ॥ २० ॥ पश्यन्तु तपसो वीर्यमद्य मे चिरसंभृतं ॥ तदुच्यतां महाप्राज्ञकं कामं प्रददामि ते ॥ २१ ॥ प्रवणोऽस्मि वरं दातुं पश्य मे तपसःफलं ॥ एवमुक्तः सराजेंद्रो व्यासेनामित बुद्धिना ॥ २२ ॥ मुहूर्तमिव संचिंत्य वचनायापचक्रमे ॥ धन्योऽस्म्यनुगृहीतश्च सफलं जीवितं च मे ॥ २३ ॥ यन्मे समागमोद्येह भवद्भिः सह साधुभिः ॥ अद्य चाप्यवगच्छामि गतिमिष्टामिहात्मनः ॥ २४ ॥

देर्घटीभूतस्यैव पूर्वरूपमुपमृद्यानुपमृद्यता उपमर्दे सोयं दशरथः स्वर्गस्थो मम पितेति प्रत्यभिज्ञानुपपत्तिः अनुपमर्देऽस्मीभावस्य प्रत्यक्षदर्शनं नोपपद्यत इत्यादयस्तेषां छेदनायेत्यर्थः ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥